

ਸਾਲ: 2025-26

ਸੰਗੀਤ-ਤਬਲਾ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ - ਨੌਵੀਂ

ਪਾਠਕ੍ਰਮ (ਲਿਖਤੀ)

ਭਾਗ - ਓ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ ।

(ੳ) ਸੰਗੀਤ, ਲੈਅ, ਮਾਤਰਾ, ਤਾਲ, ਵਿਭਾਗ, ਸਮ, ਤਾਲੀ, ਖਾਲੀ, ਲੱਗੀ, ਤਿਹਾਈ, ਪੜ੍ਹਤ, ਠੇਕਾ ।

(ਅ) ਲੈਅ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ: ਵਿਲੰਬਤ, ਮੱਧ, ਦਰੁੱਤ

(ੲ) ਤਬਲਾ ਵਾਦਕ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਅੰਗੁਣ

(ਸ) ਤਬਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

(ਹ) ਵਿਸ਼ਣੂ ਨਰਾਇਣ ਭਾਤਖੰਡੇ ਦੀ ਸੁਰਤਾਲ ਲਿਪੀ

(ਕ) ਜੀਵਨੀ (1) ਉਸਤਾਦ ਮਲੰਗ ਖਾਂ (ਤਬਲਾ ਵਾਦਕ)

(2) ਉਸਤਾਦ ਅਯੋਧਿਆ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਪਖਾਵਜੀ)

(ਖ) ਤਬਲੇ ਦੇ ਵਰਣ

ਭਾਗ - ਅ

1. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਤਾਲਾਂ (ਕਹਿਰਾਵਾ, ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨਤਾਲ) ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ।
2. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਤਾਲਾਂ (ਕਹਿਰਾਵਾ, ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨਤਾਲ) ਦੀ ਇਕਗੁਣ ਅਤੇ ਦੁਗੁਣ ਸਹਿਤ ਤਾਲ ਲਿਖੋ ।
3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿਹਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਿਪੀ ਬੱਧ ਕਰਨਾ ।
4. ਤਿੰਨਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਇਦਾ, ਪਲਟੇ, ਤਿਹਾਈ ਅਤੇ ਟੁਕੜੇ ਲਿਪੀ ਬੱਧ ਕਰਨਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ (ਪ੍ਰਯੋਗੀ)

ਨੋਟ:-ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਟੋਲੀ ਵਿੱਚ 9 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਲਿਖਤੀ ਪੇਪਰ ਤੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

1. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਖਿਆਨ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਖਿਆਨ ਨੂੰ ਅਲਾਪ, ਤਾਨਾ ਸਮੇਤ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ । ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।

2. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਦੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਖਿਆਨ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਖਿਆਨ ਨੂੰ ਅਲਾਪ, ਤਾਨਾ ਸਮੇਤ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ । ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।
3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤਾਲ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਤਾਲੀ ਦੇ ਕੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨਾ । ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।
4. ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੁਰਸੰਗਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ । ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।
5. ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਭਜਨ, ਸ਼ਬਦ, ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ । ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ (ਪ੍ਰਯੋਗੀ)

- (ੳ) ਦਾਦਰਾ, ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਅਤੇ ਕਹਿਰਾਵਾ ਤਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੁਣ ਅਤੇ ਦੁਗੁਣ ਸਹਿਤ ਵਜਾਉਣਾ ।
- (ਅ) ਦਾਦਰਾ, ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਅਤੇ ਕਹਿਰਾਵਾ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਦੋ ਲਗੀਆਂ ਤਿਹਾਈ ਸਹਿਤ ਵਜਾਉਣਾ।
- (ੲ) ਦਾਦਰਾ, ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਅਤੇ ਕਹਿਰਾਵਾ ਤਾਲ ਤੇ ਕਹਿਰਾਵਾ ਤਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਗੁਣ ਅਤੇ ਦੁਗੁਣ ਸਹਿਤ ਪੜ੍ਹਤ ।
- (ਸ) ਤਿੰਨਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਇਦਾ, ਦੋ ਪਲਟੇ, ਤਿਹਾਈ ਅਤੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ।
- (ਹ) ਦਸ ਵਰਨਾਂ ਦੀ ਵਾਦਨ ਵਿਧੀ ।
- (ਕ) ਉਪਰੋਕਤ ਤਾਲਾਂ ਦੀ ਗਾਇਨ / ਵਾਦਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ।